

А. М. Говорушак,  
магістр управління підприємствами в інтегрованій Європі,  
Варшавська вища школа менеджменту, Республіка Польща

## ОЦІНКА ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ВЛИВАНЬ В ЕКОНОМІКУ РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА ТА ПРИЧИНИ ЇХ ЗРОСТУ

*Досліджено стан інвестиційних потоків у Польщі на польську економіку після світової економічної кризи. Визначені основні перешкоди для реалізації інвестиційної політики.*

*The state of investment flows in Poland after the global economic crisis on the Polish economy. The main obstacles to the implementation of investment policy.*

### ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Залучення прямих іноземних інвестицій до Польщі є наслідком інтеграції економіки до світових глобальних ринків, а також зростання довіри до її економіки, що викликано прогресом у сфері приватизації, лібералізації і дерегуляції [1].

Партнерство держави та бізнесу можна розглядати як інструмент економічного зростання, що сприятиме впровадженню ринкових принципів в управлінні підприємствами інфраструктурних галузей, у тому числі й тих, що мають відношення до природних монополій. Тому найважливішою функцією державного регулювання взаємодії держави і корпоративного сектору є стимулювання розвитку конкурентних закладів при укладанні контрактів, передачі державної власності в оренду, лізинг, концесію, надання їх на конкурсній основі при удосконаленні конкурсних процедур [3].

### АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Стан інвестиційного ринку та його історична місія у формуванні структурних зрушень проаналізовано у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених: А. Гальчинський, Л.І. Федулова, Я.А. Жаліло, В.Геєць, А. Пересада, В. Федоренко, Й. Міхалков, Дж. Кейнс, М. Портер, Дж. Стігліц, Й. Шумпетер та ін.

### ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Проведення дослідження інвестиційної привабливості Польщі та впливів іноземних інвестицій в економіку країни. Окреслення короткострокової перспективи іноземного інвестування в Польщі.

### ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У Республіці Польща діє Закон про державні фінанси від 26 листопада 1998 р. Згідно ст. 74 Закону, з державного бюджету фінансується інвестиційна діяльність державних бюджетних одиниць, а також діяльність їхніх допоміжних підприємств.

Частина прямих іноземних інвестицій в Польщі за останні три роки зменшується на користь портфельних інвестицій, що в свою чергу направлено на закупівлю акцій польських фірм та компаній.

Згідно з аналізом, проведеним міжнародною юридичною фірмою Allen & Overy LLP, щодо інформації на світових фінансових потоках інвестицій, повільно знижується частка прямих інвестицій (ПІІ) в закупівлі іноземними інвесторами акцій польських компаній (портфельні інвестиції).

Чітко простежується вплив прямих іноземних інвестицій в Польщі, що в 2010 році склали 9,7 млрд доларів США, у той час коли в 2007 році він склав 23,6 млрд доларів США. Але відтік капіталу з цих інвестицій склав 4,7 млрд доларів США, що стало нижче, рекордного рівня в 8,9 млрд EUR у 2006 році.

У випадку портфельних інвестицій доходи від цих вливань в 2009 році досягнули рекордного рівня в \$29,3 млрд, а відтік склали 1,7 млрд доларів США, що насамперед, є значно менше, ніж сума досягнута в критичному періоді, перед кризою в 2007 році (8,0 млрд USD).

Разом з тим, припливи коштів від реалізації прямих і портфельних інвестицій в 2010 році склали до 40,6 млрд доларів США по відношенню до 52,3 млрд в 2007 році, натомість загальний відтік капіталу досяг в 2009 році тільки 4,6 млрд доларів США, що в порівнянні із показниками до економічної кризи в 2006 році, який склав 13,9 мільярда доларів США менший.

Згідно з останньою доповіддю агентства Організації Об'єднаних Націй відносно економічного розвитку країн, що перебувають у стані розвитку, Республіка Польща у 2011 році отримала більше 15 мільярдів доларів США прямих іноземних інвестицій (ПІІ). Таким чином, вона входить до 10-ки європейських країн, що є найбільш привабливими для іноземних інвесторів.

Це вже третя висока оцінка в історії залучення інвестицій в польську економіку, констатує Збігнев Зимовій, експерт ООН з питань інвестицій та професор Фінансової академії у Варшаві. Приплив прямих іноземних інвестицій зріс на 65 відсотків, у порівнянні з попереднім роком, і це один з найвищих показників у світі.

Таким чином, держава здобуває майже в три рази більше інвестицій, ніж інші держави серед 10-ти нових членів ЄС. Безсумнівно, причини цього успіху такі: значне поліпшення інфраструктури, податкові послаблення та пільги, державні дотації та високопрофесійний персонал. Всі ці фактори є вагомим заохоченням для залучення іноземних інвестицій.

Крім цього, згідно підготовленої доповіді провідних спеціалістів міжнародної консалтингової компанії Ernst & Young, Польща в найближчі три роки буде лідером у розміщенні іноземних інвестицій. Після випередження таких країн, як Великобританія і Росія, вона виходить на друге місце, відразу за Німеччиною. На цей результат впливає стабілізація польської макроекономічної ситуації і високі темпи зростання ВВП в регіоні — 2,9%. Більш того, великою перевагою для іноземних інвесторів є чітка податкова система і висока продуктивність праці працівників.

Іноземний капітал має ключовий вплив на польський ринок праці. Нові іноземні інвестиції означають нові робочі місця. У державі діє 14 спеціальних економічних зон, на території яких інвестори можуть здійснювати господарську діяльність на преференційних умовах. Мета функціонування вільних економічних зон полягає у прискоренні розвитку регіонів Польщі завдяки залученню нових інвестицій. Щодо нормативно-правового забезпечення режиму вільних економічних зон, то принципи та умови здійснення інвестиційних проектів на території вільних економічних зон регулюється Законом РП "Про спеціальні економічні зони" від 20 жовтня 1994 р. (внесення змін та доповнень до закону від 2 жовтня 2003 р. та 30 травня 2008 р.), а також такими юридичними актами, як Рішення Ради Міністрів РП "Про дотримання конкретних критеріїв, виконання яких забезпечує перейменування конкретної території у вільну економічну зону" від 10 грудня 2008 р. та Рішення Ради Міністрів РП "Про державну допомогу підприємцям, які здійснюють господарчу діяльність на території спеціальних економічних зон на основі спеціального дозволу". Водночас 27 січня 2009 р. Рада Міністрів РП ухвалила також документ під назвою "Концепція розвитку спеціальних економічних зон". Основною метою даного документу є визначення напрямів розвитку спеціальних економічних зон у державі та, зокрема, збільшення ліміту площі спеціальної економічної зони з 12 тис. га до 20 тис. га.

Що, в свою чергу, забезпечує розвиток організаційної культури багатонаціональних корпорацій. Крім того, вона стає конкурентноспроможною країною, в якій іноземний капітал може ризикувати своїми власними грошима. Створюються правові й організаційні механізми, які стимулюють кооперацію приватних компаній з

державними університетами, дослідними інститутами, делегують приватним чи державно-приватним фондам чи банкам повноваження щодо надання державної допомоги на реалізацію інноваційних проектів тощо [2].

Протягом найближчих трьох років Польща стане наступною за Німеччиною, другою найбільш привабливою країною в Європі для інвестицій. Вимірюючи розмір привабливості польської економіки, величину припливу капіталу із-за кордону, Польща займає восьме місце в Європі серед 46 країн світу.

Польща перестає більше бути однією з країн Центрально-східної Європи. Завдяки справним та злагодженим діям, направленим на подолання наслідків світової економічної кризи, інвестори відзначають чіткі відмінності між польською економікою та економічними діями Угорщини та Чеської Республіки.

На думку Ришарда Петру, що є президентом Асоціації польських економістів, добра позиція в рейтингу дає надії, але немає місця для оптимізму. Приплив прямих інвестицій в економіку буде підтримуватися протягом декількох років на тому ж рівні. Перевага полягає в основному у низькій вартості робочої сили, яка рано чи пізно перестає бути позитивним фактором.

Також слід відмітити, що зростає конкуренція в Болгарії та Румунії. Якщо Польща хоче бути привабливим місцем для іноземних інвесторів, треба конкурувати продуктивністю праці.

Незважаючи на польське сприйняття позитивних змін у світі, її економіка все ще не є повністю безпечною для інвесторів. Багато потребує реформування, щоб інвестори і надалі бачили в польській стороні надійного партнера.

## ВИСНОВКИ

Прямі іноземні інвестиції скоротилися у світовій шкалі, і польська економіка також постраждала від цієї тенденції. Однак інвестування в акції та частки компаній досягли рекордного рівня, підтверджуючи довіру іноземних інвесторів.

На мою думку, є напрямки, які мають бути суттєво поліпшені, що спричиняють та працюють проти розвитку: як і раніше, мляво працює судова система, масштабність бюрократії, непередбачуваність податкового законодавства і низька якість державних послуг (дороги, транспорт, охорона здоров'я).

### Література:

1. Michalkow J. Zarys geografii ekonomicznej / Michalkow J. — Warszawa, 2000.
2. Жаліло Я.А. Економічний діалог як засіб суспільної консолідації в процесі соціально-економічного розвитку України. // Стратегічні пріоритети. — 2007. — № 1 (2). — С. 106—112.
3. Федулова Л.І. Механізми взаємодії держави з корпоративними структурами (бізнесом) у національній інноваційній системі // Економіка та держава. — 2007 — № 11. — С. 53—56.
4. Офіційний сайт Міністерства економіки Республіки Польща. — Режим доступу: <http://www.mg.gov.pl>
5. Офіційний сайт Державного статистичного комітету Республіки Польща. — Режим доступу: <http://www.stat.gov.pl>

*Стаття надійшла до редакції 31.10.2012 р.*